

FORSKNING

Missbruk bakom vansinnesdåd

STOCKHOLM

Risken att en person med schizofreni ska begå våldsbrott är nästan lika låg som för vem som helst. I själva verket ligger nästan alltid missbruk hos den sjuka bakom rubrikerna om vansinnesdåd.

- De här människorna lider oerhört i sin sjukdom och det blir inte bättre för att hela samhället betraktar dem som farliga, säger Martin Grann, kriminalvårdens utvecklingschef och adjungerad professor i psykologi vid Stockholms universitet.

Mordet på Anna Lindh 2003. Biltföraren som körde rakt in i folkmassan i Gamla stan samma år. Åttaåringen som blev överfallen och brutalt knivdödad av besinningslöst, oprovocerat våld i Norrahammar 2007.

Stärker bilden

Exemplen på vansinnesdåd de senaste åren är visserligen inte många, men minnet av de svarta rubrikerna lever kvar. De bidrog till Anders Miltons stora psykiatriutredning som kom 2006, och till politiska krav på bättre farlighetsbedömningar av psykiskt sjuka. De stärker bilden av att personer med psykisk sjukdom, vanligen psykossjukdomen schizofreni, är farliga.

En ny vetenskaplig studie från Grann och hans kolle-

gor ger ringa stöd för den uppfattningen. De svenska forskarna har i samarbete med Seena Fazel vid brittiska University of Oxford granskat uppgifter om dr totalt 8 003 personer som vårdats på sjukhus med diagnosen schizofreni under perioden 1973-2006, och jämfört med 80 025 slumpvis utvalda kontrollpersoner i den övriga svenska befolkningen.

Ingen större skillnad

Resultatet, som redovisas i medicintidskriften *Jama*, visar att åtta procent av de schizofrena dömdes för våldsbrott under perioden, jämfört med fem procent i befolkningen i stort. Ingen större skillnad, alltså. Men bland de schizofrena som missbrukade alkohol eller andra droger var andelen våldsdömda 28 procent.

- Mycket talar alltså för att det är det samtidiga missbruket som ligger bakom överrepresentationen i brottsstatistiken, säger Martin Grann.

Han hoppas att studien får effekter på hur vården behandlar patienterna framöver. En korrekt diagnostik och behandling av själva missbruket är till att börja med a och o.

- Och när inte missbruk finns är nog en farlighetsbedömning irrelevant och möjligen stigmatiserande, säger Martin Grann.

SARA RÖRBECKER/TT